

EEN NIEUWE BUYTEWECH IN HET RIJKSMUSEUM.

Willem Pieterszn. Buytewech (1591—1624, volgens de laatste onderzoeken van Dr. Wiersum), de interessante genre-schilder, wiens „geestigheid” reeds bij zijn tijdgenooten befaamd was, werd later vooral gewaardeerd om de sterk-expressieve lijn in zijn teekeningen en grafisch werk, waardoor ook het landschap bij hem een apart karakter, een eigenaardige stemming en vaak een onhollandsch-fantastische uitdrukking verkrijgt. In de laatste Rijksmuseum-aanwinst toont hij zich een schilder en kolorist van een — juist in deze overgangperiode tusschen zestiende- en zeventiende-eeuwsche kunst — gansch bijzondere beteekenis, als hoedanig hij door het weinige van hem in onze musea aanwezige ons nog niet in die mate was geopenbaard, en tevens als de meerdere van Dirck Hals, met wiens schilderwerk het zijne al meermalen is vergeleken en . . . verwisseld. Men herinnere zich de over hem gepubliceerde studies van Dr. W. Martin, die een aantal werken voor hem revindiceerde, en van den Duitschen kunstgeleerde prof. Ad. Goldschmidt („Oud-Holland”, 1916 en „Jahrbuch der Kön. Preuss. Kunstsammlungen”, 1902).

Omtrent den zin der voorstelling van deze schilderij (h. 52, b. 68 cM.) tast men in het onzekere. Hebben wij hier, evenals bij het stuk in het Museum Boymans, te doen met een gezelschap Engelsche comedianten, wellicht uit Shakespeariaansche sfeer? Zoo ja, zijn ze dan gekleed voor een bepaalde tooneel-scène of in hun eigen, zij 't ook op zijn fraaist versierde, plunje? Ofwel, hebben we eenvoudig een vroolijk, „galant” gezelschap voor ons, twee fuiflustige jongelui met hun dames? Wat beduidt het aan een ijzeren traliewerk opgehangen familiewapen? Wat de op den grond liggende handschoenen, zwaard etc.? ('t geen op de stukken zoowel van Buytewech als van Dirck Hals overigens wel meer voorkomt). — In dit alles ligt iets raadselachtigs. Trouwens, de aanduiding „jongelui met hun dames” geven wij al niet geheel zonder aarzeling: die beide fleurige jongemannen, met hun zakvormig-wijde broeken aan en hun hoge, zwarte kachelpijpen zoo zedig op het hoofd, hebben iets opvallend vrouwelijks in hun oogopslag en meer nog in hun blozende, zinnelijke gelaatsvormen, in de volle, sensueele lippen, terwijl daarentegen de linksche der beide vrouwen in omvang van gestalte, in bouw en trekken van het gezicht iets manlijks heeft.

Hoeveel twijfel over de voorstelling der schilderij moge bestaan, zeer zeker niet over haar picturale schoonheid! Prachtig, verfijnd doorwerkt is de luchtige, breede schildering der doorgloeide, sappige kleuren in haar levendige, harmonieuse schakeering van bruin-geel, roodbruin, zwart in roodpaarsche en donkergroene nuanceering, andermaal roodbruin en dof-zilverig grijs tegen een effen fond van teer-groenig grijs, waarin het